

بررسی رابطه بین کیفیت افشای اطلاعات، حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی

میثم فرجی عباد^۱، مجید مرادی^۲، داود گرجی زاده^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

^۲ عضو هیات علمی گروه حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران (نویسنده مسئول)

^۳ مدرس گروه حسابداری و مدیریت موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

m.moradi@hnhk.ac.ir

چکیده

هدف این تحقیق بررسی رابطه بین کیفیت افشای اطلاعات، حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی بوده است. قلمرو مکانی این تحقیق بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و قلمرو زمانی سال های بین ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ بوده است. در این تحقیق، چرخه تجاری به عنوان متغیر مستقل، کیفیت افشای اطلاعات به عنوان متغیر تعدیل گر و تسهیلات بانکی به عنوان متغیر وابسته و حقوق مالکیت به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شدند. بر اساس روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۱۰ بانک پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی، بر اساس ماهیت داده ها، از نوع تحقیق کمی و بر اساس اهداف نیز از نوع تحقیق کاربردی به حساب می آید. نتایج تحقیق نشان داد بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد. کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است.

واژه های کلیدی: کیفیت افشای اطلاعات، حقوق مالکیت، تسهیلات بانکی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

در نگاهی کلی، حاکمیت شرکتی شامل ترتیبات حقوقی، فرهنگی و نهادی می شود که سمت و سوی حرکت و عملکرد شرکت ها را تعیین می کند. عناصری که در این صحنه حضور دارد، عبارت است از سهامداران و ساختار مالکیت آنان، اعضای هیئت مدیره و ترکیبات شان، مدیریت شرکت که توسط مدیرعامل یا مدیر ارشد اجرایی هدایت می شود و سایر ذینفعان که امکان اثرگذاری بر حرکت شرکت را دارند (حساس یگانه و پوریا نسب، ۱۳۸۴). سرمایه گذاران نهادی، بازیگران اصلی بازارهای مالی هستند. از آنجا که نفوذ آنها در حاکمیت شرکتی در پی سیاست های خصوصی سازی پذیرفته شده به وسیله کشورهای مختلف افزایش یافته است، می توان به این نتیجه رسید که سرمایه گذاران نهادی در بسیاری از سامانه های حاکمیت شرکتی اهمیت زیادی دارند. مالکان نهادی در نظارت شرکت ها بر حقوق صاحبان سهام نگهداری شده توسط آنها نقش کلیدی دارند. مالکان (سهامداران) شرکت، حقوق متفاوتی دارند؛ از جمله این حقوق انتخاب هیات مدیره است که به عنوان نماینده برای نظارت بر عملکرد مدیران شرکت فعالیت می کنند. از سوی دیگر، سهامداران عمده در انتقال اطلاعات به سایر سهامداران نقش قابل ملاحظه ای دارند. آنها می توانند اطلاعات خصوصی از مدیریت کسب کنند و اطلاعات را به دیگران انتقال دهند (نجار و تیپور، ۲۰۰۸). یکی از عواملی که شرکت ها باید در جهت افشای بیشتر آن برآیند، شفافیت اطلاعات مالی و حسابداری آنها می باشد. استون و همکاران (۲۰۱۱) معتقدند که یکی از عوامل تاثیرگذار و کلیدی بر شفافیت اطلاعات مالی و حسابداری شرکت ها، توجه و اهمیت نهادن به مولفه های حاکمیت شرکتی در شرکت ها می باشد.

امروزه بانکداری، یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی به شمار می آید. بانک ها با سازماندهی و هدایت دریافت ها و پرداخت ها، امر مبادله های تجاری و بازرگانی را تسهیل کرده، باعث گسترش بازارها و رشد و شکوفایی اقتصاد می شوند. بانک ها موسساتی هستند که از محل سپرده های مردم می توانند سرمایه های لازم را در اختیار صاحبان واحدهای صنعتی، کشاورزی و بازرگانی و اشخاص قرار دهند (کینگ، ۲۰۰۱). تکامل بانکداری به زمانی که نوشتن به وجود آمد برمی گردد و اکنون به عنوان یک موسسه مالی که به بانکداری و ارائه خدمات فاینانس می پردازد هم چنان رو به تکامل است. اما در حال حاضر عموماً واژه بانک به موسسه ای گفته می شود که مجوز بانکداری داشته باشد (کانتام و همکاران، ۲۰۰۹). مجوز بانکداری توسط دستگاه های نظارت مالی اعطا می شود و حق ارائه اغلب خدمات مهم بانکی از قبیل پذیرش سپرده ها و دادن وام را می دهد. موسسه های مالی دیگری هم وجود دارند که تعریف حقوقی بانک را ندارند و در اصطلاح موسسه اعتباری غیر بانکی نامیده می شوند و بانک ها زیرمجموعه ای از صنعت خدمات مالی هستند (عباسقلی پور، ۱۳۸۹). صرف نظر از چارچوب قانونی، ساختار مالکیت شرکت ها نیز می تواند ایجاد و توسعه مدل حاکمیت شرکتی را تحت تاثیر قرار دهد. ساختار مالکیت دو بُعد دارد: تمرکز مالکیت و هویت سهامداران. سهامداران مالکان شرکت هستند و انجام عملیات بازرگانی را به نمایندگی از خود به مدیران واگذار می کنند که این امر ممکن است منجر به تضاد منافع شود. انگلستان و آمریکا با تعداد زیادی شرکت سهامی عام که در بیشتر موارد، مالکیت آنها بطور گسترده پراکنده شده و سهامداران تاثیر ضعیفی بر مدیریت شرکت دارند، در زمینه ساختار مالکیت سهام تقریباً مشابه اند؛ در حالی که کشورهایی که خاستگاه و منشأ قانون مدنی دارند، مانند ژاپن و آلمان در بیشتر موارد دارای ساختار مالکیت متمرکز هستند. ساختار مالکیت پراکنده منجر به وسیع تر شدن مسائل نمایندگی می شود (حساس یگانه، ۱۳۹۴). در این فصل به بررسی کلیات پژوهش پرداخته شده است. ابتدا مساله اصلی پژوهش بیان می گردد و سپس به ضرورت انجام پژوهش و اهداف مربوطه پرداخته می شود. در ادامه به طور مختصر به چارچوب نظری پژوهش و سوال

تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد و سپس به متغیرها و فرضیه های آن، پرداخته شده و در ادامه، تعریف نظری متغیرهای تحقیق و در نهایت ساختار تحقیق و خلاصه ای از این فصل پرداخته می شود.

بیان مساله

حقوق مالکان حاصل مجموعه ای از تصمیمات است که منعکس کننده تاثیر سهامداران و فعالیت قابل انتقال در بازار سهام است. عبارت دیگر ساختار مالکیت یک شرکت منعکس کننده تصمیماتی است که توسط سهامداران فعلی و بالقوه آن گرفته می شود (مشکی و همکاران ۱۳۹۶). سه عامل فرهنگ سازمانی، تمرکز مالکیت و ساختار مالکیت بر کیفیت اطلاعات مالی شرکتها اثر گذارند. از میان این عوامل، حقوق مالکان کمترین اثر مستقیم را بر کیفیت اطلاعات دارد اما حایز اهمیت ترین نقش آن، اثر تعدیل شونده است که بر ارتباط بین فرهنگ سازمانی و کیفیت اطلاعات مالی و نیز رابطه بین تمرکز مالکیت و کیفیت اطلاعات مالی دارد. به نحوی که هرچه ساختار مالکیت شرکتی خصوصی تر باشد، تمرکز مالکیت منجر به افزایش کیفیت اطلاعات مالی می شود، این در حالی است که در شرکت های با مالکیت کمتر خصوصی، این رابطه برعکس می باشد (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۵). رابطه بین حقوق مالکان و کیفیت اطلاعات مالی نقش برجسته ای در ارزیابی هزینه بدهی ایفا می کنند. دربابی و عایشه (۲۰۱۹) دریافتند که وام پرداختی تحت تاثیر عوامل مرتبط با هیات مدیره و اندازه شرکتها می باشد.

هدف اصلی صورتهای مالی ارائه اطلاعات مناسب در مورد وضعیت مالی و عملیاتی شرکت برای اتخاذ تصمیم درست توسط سرمایه گذاران و اعتباردهندگان است. زمانی که صورتهای مالی این هدف را تامین کنند از کیفیت مناسبی برخوردار خواهند بود (ابودی و هوگس، ۲۰۱۸). نقش سیستم حسابداری تهیه اطلاعات مفید برای استفاده کنندگان صورت های مالی است که موجب توانایی پیش بینی برای آنها می شود. تقاضا برای کیفیت بالای اطلاعات مالی در بین کشورها با توجه به مدل های حاکمیت شرکتی هر کشوری متفاوت است (بال و همکاران، ۲۰۱۸). پژوهش ها نشان می دهد که هرچه هیات مدیره شرکتی بزرگتر باشد توانایی بیشتری در کنترل و بهبود منابع اطلاعاتی شرکت دارند. همچنین هرچه کیفیت و دقت اطلاعات مالی بیشتر باشد هزینه تامین مالی از طریق بدهی پایین تر خواهد بود (یانگ، ۲۰۱۹). بنابراین هدف اصلی این تحقیق بررسی رابطه بین کیفیت افشای اطلاعات، حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی است.

ضرورت و اهمیت انجام تحقیق

یکی از مهمترین وظایف مدیران، تهیه و انتشار اطلاعات مالی شرکت است. در کشورهای توسعه یافته تحقیقات بسیاری در جهت روشن ساختن عوامل موثر بر نحوه گزارشگری اطلاعات در شرکتها انجام شده است، اما در کشور ایران خلا تحقیقاتی شدیدی در این زمینه وجود دارد. کیفیت اطلاعات مالی شرکتها نمودی از سیستم حسابداری و نتیجه کار آنهاست، معلول شخصیت آن شرکت است و شخصیت هر شرکت هم شکل گرفته از فرهنگ، اخلاقیات و ساختار مالکیتی اش می باشد. بنابراین ارائه اطلاعات باکیفیت تر (که منجر به رونق بازار سرمایه و بالتبع اقتصاد کشورها می شود) علاوه بر اینکه مستلزم تنظیم و اجرای قوی مقررات اجتماعی، مالی و حقوقی از سوی دولت و سایر نهادهای مرتبط است، مرهون سرمایه گذاری و برنامه ریزی جهت بهبود شخصیت درونی شرکت ها نیز می باشد. از طرفی طبق تحقیقات دربابی و عایشه (۲۰۱۹) رابطه بین کیفیت اطلاعات مالی و ساختار مالکیت نقش برجسته ای در ارزیابی تسهیلات بانکی ایفا می کنند. تاکنون تحقیقی در این

رابطه در ایران صورت نگرفته است بنابراین رسیدگی به این موضوع می تواند مورد استفاده سرمایه گذاران، سهامداران و سایر گروه های ذینفع قرار گیرد.

پیشینه تحقیقات

پیشینه تحقیقات داخلی

- عزیزگرد و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی رابطه مالکیت دولتی و ساختار سرمایه با تأکید بر نقش سهم مالکیت حقیقی پرداختند. از طرفی از آنجا که نتایج حاصل از این پژوهش می تواند در تصمیمات مدیران، سرمایه-گذاران، تحلیلگران و فعالان بازار سرمایه، سازمان بورس و اوراق بهادار و حسابرسان مورد استفاده قرار گیرد، از جنبه هدف پژوهش، از نوع پژوهش-های کاربردی به شمار می رود. به این منظور از داده-های ۱۲۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ و رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. نتایج بررسی ها نشان داد که ارتباط مستقیم و معنادار بین وجود مالکیت دولتی و اهرم مالی شرکت برقرار است و درصد سهام تحت تملک سهامدار حقیقی، موجب تضعیف ارتباط مستقیم بین وجود مالکیت دولتی و اهرم مالی شرکت می گردد.
- بخشی و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی اثر ساختار مالکیت (دولتی و خصوصی) بر رابطه بین کیفیت افشا و هزینه سرمایه پرداختند. جهت نیل به این هدف، نمونه ای مشتمل بر ۱۰۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ با روش حذف سیستماتیک انتخاب گردید و اطلاعات آنها با استفاده از روش همبستگی و الگوی داده های ترکیبی با استفاده از نرم افزارهای Stata و E-views مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته های پژوهش نشان میدهد با افزایش کیفیت افشا، هزینه سرمایه کاهش می یابد و مالکیت دولتی نیز دارای اثر مثبت و معنادار و مالکیت خصوصی دارای اثر منفی و معنادار بر هزینه سرمایه می باشد. همچنین یافته های پژوهش حاکی از آن است که مالکیت دولتی به عنوان متغیر تعدیلی دارای اثر مثبت و معنی دار و مالکیت خصوصی دارای اثر منفی و معنی دار بر رابطه بین کیفیت افشا و هزینه سرمایه می باشد.
- زارعی و عبدالله زاده (۱۳۹۷) به بررسی تاثیر رشد شرکت و ساختار مالکیت بر رابطه بین کیفیت افشاء اطلاعات و تامین مالی خارجی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. جامعه آماری پژوهش شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و بازه زمانی پژوهش طی سال های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۴ می باشد. همچنین جهت نمونه گیری آماری از روش غربالگری استفاده شده است. روش پژوهش مورد استفاده، توصیفی از نوع پس رویدادی بوده و جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش پانل دیتا و در آزمون فرضیه ها از روش رگرسیون چند گانه استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش حاکی از آن است که کیفیت افشاء اطلاعات بر تامین مالی از طریق انتشار سهام و تامین مالی از طریق اخذ وام تاثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین طبق نتایج متغیر رشد شرکت بر رابطه بین کیفیت افشاء اطلاعات و تامین مالی از طریق انتشار سهام و اخذ وام تاثیر مثبت و معنی دار و تامین مالی از طریق انتشار سهام و اخذ وام تاثیر مثبت و معنی دار و معناداری دارد. در ادامه طبق یافته های پژوهش متغیر مالکیت نهادی بر رابطه بین کیفیت افشاء اطلاعات و تامین مالی از طریق انتشار سهام و اخذ وام تاثیر مثبت و معنی دار و متغیر تمرکز مالکیت بر رابطه بین کیفیت افشاء اطلاعات و تامین مالی از طریق انتشار سهام و اخذ وام تاثیر مثبت و معناداری دارد.

- بزرگ اصل و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی تأثیر ریسک نقدینگی و ریسک اعتباری بر پایداری مالی در صنعت بانکداری ایران پرداختند. نتایج بررسی نشان دهنده تأثیر منفی و معنی دار این دو ریسک بر پایداری مالی در اکثر دهک های مورد بررسی است به طوری که با افزایش در پایداری مالی تأثیر این دو ریسک بر پایداری کاهش می یابد. به بیان دیگر بانک هایی که در دهک های بالای توزیع پایداری قرار دارند تأثیرپذیری کمتری از ریسک های اعتباری و نقدینگی دارند.
- دارابی و سیفی (۱۳۹۶) در تحقیقات خود نشان دادند نشان داد اندازه بانک بر نسبت کفایت سرمایه، تسهیلات اعطایی و نسبت نقدینگی در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیرگذار است.

پیشینه تحقیقات خارجی

- هامید (۲۰۲۰) به بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها پرداخت. نتایج تحقیق حاکی از آن بود بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها رابطه معنادار وجود دارد. مالکیت دولتی بر رابطه بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها تأثیرگذار است.
- وانگ و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی رابطه معنادار وجود دارد. مالکیت نهادی، مالکیت مدیریتی و مالکیت شرکتی بر رابطه بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی تأثیرگذار است.
- هان^۲ (۲۰۱۹) به بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات مالی و ساختار مالکیت در شرکتها پرداخت. در این پژوهش بمنظور اندازه گیری کیفیت اطلاعات مالی ارقام تعهدی احتیاطی استفاده شد. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی چگونگی ارتباط بین مالکیت مدیریتی و مالکیت نهادی با کیفیت اطلاعات مالی می باشد. با توجه به تحلیلات و بررسی های انجام شده نتایج پژوهش حاکی از آن است که ارتباط منفی و معناداری بین مالکیت مدیریتی و کیفیت اطلاعات مالی وجود دارد. همچنین بین مالکیت نهادی و کیفیت اطلاعات مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.
- یانگ^۳ (۲۰۱۹) به بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات و هزینه وام پرداخت. هدف اصلی صورتهای مالی ارائه اطلاعات مناسب در مورد وضعیت مالی و عملیاتی شرکت برای اتخاذ تصمیم درست توسط سرمایه گذاران و اعتباردهندگان است. زمانی که صورتهای مالی این هدف را تامین کنند از کیفیت مناسبی برخوردار خواهند بود. در این پژوهش طبق آزمون های به عمل آمده نتایج تحقیق حاکی از آن است که هرچه کیفیت و دقت اطلاعات مالی بیشتر باشد هزینه تامین مالی از طریق وام پایین تر خواهد بود. هرچه هیات مدیره شرکتی بزرگتر باشد توانایی بیشتری در کنترل و بهبود منابع اطلاعاتی شرکت دارند .
- اسلان و کومار^۴ (۲۰۱۸) به بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و هزینه وام در شرکتها پرداختند. هدف تحقیق بررسی تأثیر تمرکز مالکیت بر هزینه وام شرکتها می باشد. با توجه به بررسی های انجام شده نتایج پژوهش حاکی از آن است که تمرکز کنترل مالکیت منجر به افزایش هزینه های نمایندگی وام می شود. بنابراین می توان گفت بین

^۱Wang et al

^۲Han

^۳Yang

^۴Aslan & Kumar

ساختار مالکیت استراتژیک و هزینه بدهی ارتباط معناداری وجود دارد. تحقیق حاضر شواهدی جدید مبنی بر عوامل کلان تعیین کننده تمرکز کنترل و هزینه وام ارائه می دهد.

➤ جوئان و اما^۴(۲۰۱۸) در پژوهش خود به بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و هزینه وام پرداختند. ساختار مالکیت حاصل مجموعه ای از تصمیمات است که منعکس کننده تاثیر سهامداران و فعالیت قابل انتقال در بازار سهام است. عبارت دیگر ساختار مالکیت یک شرکت منعکس کننده تصمیماتی است که توسط سهامداران فعلی و بالقوه آن گرفته می شود. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی ارتباط بین مالکیت دولتی و هزینه بدهی می باشد. با توجه به بررسی های انجام شده نتایج پژوهش آنان حاکی از آن بود که شرکتها با مالکیت دولتی از هزینه وام کمتری برخوردارند.

➤ چن و ژو^۵(۲۰۱۷) به بررسی رابطه بین کیفیت اطلاعات مالی و هزینه وام پرداختند. نقش سیستم حسابداری تهیه اطلاعات مفید برای استفاده کنندگان صورت های مالی است که موجب توانایی پیش بینی برای آنها می شود. تقاضا برای کیفیت بالای اطلاعات مالی در بین کشورها با توجه به مدل های حاکمیت شرکتی هر کشوری متفاوت است با توجه به آزمون فرضیه های پژوهش نتایج پژوهش آنان حاکی از آن است که کیفیت اطلاعات مالی منجر به کاهش هزینه وام می شود.

اهداف تحقیق

۱. شناسایی رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی
  ۲. شناسایی تاثیر کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی
- هدف کاربردی:

مراکز زیر می توانند از نتایج این پژوهش بهره مند شوند:

- (۱) تحلیلگران مالی
- (۲) مدیران سازمان های ناظر بر آن دسته از موسسات اقتصادی که از خدمات حسابرسی استفاده می کنند، مانند مدیران سازمان بورس اوراق بهادار و شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
- (۳) تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری
- (۴) سرمایه گذاران در سهام شرکت ها و اعتبار دهندگان
- (۵) مدیران ناظر بر کار حرفه ای حسابرسی مانند اعضای شورای عالی و اعضای هیات مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران

سوالات تحقیق

رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی چگونه است؟

تاثیر کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی چگونه است؟

^۴Juan & Emma

^۵Chen & Zhu

فرضیه های تحقیق

بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد.

کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است.

قلمرو تحقیق

قلمرو موضوعی، بررسی رابطه بین کیفیت افشای اطلاعات، حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی می باشد. قلمرو مکانی، بانک ها و موسسات مالی و اعتباری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. قلمرو زمانی تحقیق، سال های بین ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ می باشد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر روش گردآوری داده ها، توصیفی- علی محسوب می شود. توصیفی از آن جهت که یافته ها به همان صورت که جمع آوری شده اند، بدون هیچگونه دستکاری توصیف می گردند و روابط بین متغیرها بررسی شده و رابطه بین متغیر مستقل و متغیر وابسته مورد بررسی قرار می گیرد. این تحقیق از لحاظ طبقه بندی بر مبنای هدف، کاربردی بوده، چراکه می تواند در فرایند استفاده از اطلاعات کاربرد داشته باشد.

روش و ابزار گردآوری داده ها

- اطلاعاتی که مربوط به مباحث تئوریک پژوهش بوده اند از منابع مختلف مانند کتب و نشریات معتبر بین المللی که به صورت آنلاین در پایگاه های اینترنتی موجود می باشند جمع آوری گردیده است.
- اطلاعات و داده های خام مورد نیاز شرکت ها به منظور بررسی فرضیات پژوهش از طریق مراجعه مستقیم به صورت های مالی بانک ها که در لوح فشرده منتشر شده توسط سازمان بورس اوراق بهادار تهران و سایت کدال که در دسترس است جمع آوری شده است.

صورت های مالی بانک ها شامل ترازنامه، صورت سود و زیان، صورت جریان وجوه نقد و یادداشت های همراه صورت های مالی در پایان هر سال مالی (۲۹ اسفند ماه) به عنوان ابزار تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است. در این تحقیق برای برآورد آماره های توصیفی و آماری و پارامتر های مدل های موجود در تحقیق و تجزیه و تحلیل و استنباط آماری، از نرم افزارهای ایویوز ۱۰ و اکسل استفاده شده است.

تعریف عملیاتی متغیرها

تسهیلات بانکی (وابسته):

نسبت تسهیلات پایان دوره به کل دارایی های بانک

حقوق مالکیت (مستقل):

درصد سهام سهامدارانی که بالاترین درصد، از سهام عادی شرکت را در اختیار دارند.

کیفیت افشای اطلاعات (تعدیل گر):

بسیاری از مطالعات که از معیار کیفیت اقلام تعهدی برای اندازه گیری کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده کردند، در این پژوهش نیز از این معیار استفاده می شود:

این مدل به شرح زیر است :

$$\frac{TCA_{j,t}}{Assets_{j,t}} = \varphi_{0,j} + \varphi_{1,j} \frac{CFO_{j,t-1}}{Assets_{j,t}} + \varphi_{2,j} \frac{CFO_{j,t}}{Assets_{j,t}} + \varphi_{3,j} \frac{CFO_{j,t+1}}{Assets_{j,t}} + v_{j,t}$$

متغیرهای موجود در این مدل با حذف اندیس های شرکت و زمان، بدین شرح است:

TCA : اقلام تعهدی جاری

CFO : جریان نقد عملیاتی

ASSETS : میانگین جمع دارایی ها

اهرم مالی (کنترلی):

نسبت کل بدهی ها به کل دارایی های شرکت

اندازه بانک (کنترلی):

لگاریتم طبیعی دارایی های شرکت

بازده حقوق صاحبان سهام (کنترلی):

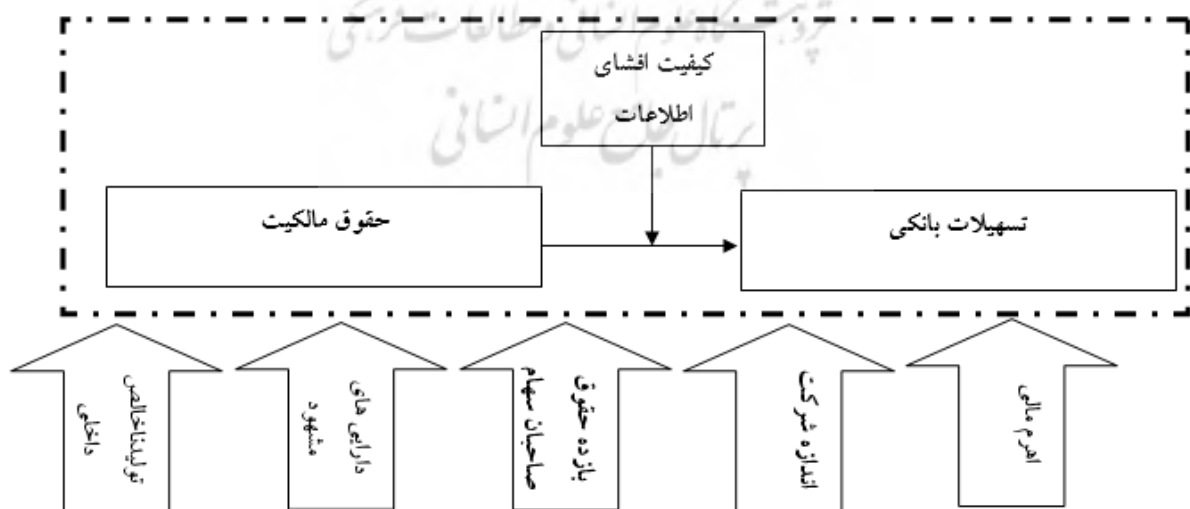
نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام

دارایی های مشهود (کنترلی):

نسبت اموال، ماشین آلات و تجهیزات به کل دارایی های شرکت

رشد تولیدناخالص داخلی (کنترلی):

آمار سرانه رشد تولیدناخالص داخلی کشور

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق (منبع: چن و همکاران، ۲۰۱۹).

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری عبارتست از کلیه عناصر و افرادی که در یک مقیاس جغرافیایی مشخص دارای یک یا چند صفت مشترک باشند. هرچه جامعه آماری کوچکتر باشد می توان آن را دقیق تر از یک جامعه آماری بزرگتر مطالعه نمود. جامعه آماری تحقیق حاضر بانک ها و موسسات مالی و اعتباری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که در بازه زمانی ۱۳۹۳ تا سال ۱۳۹۷ در فهرست بانک ها و موسسات مالی و اعتباری بورس قرار گرفته باشند. با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۱۰ بانک به عنوان نمونه انتخاب شدند.

مدل رگرسیونی

$$Loan_{it} = \beta_0 + \beta_1 Own_{it} + \beta_2 QI_{it} + \beta_3 (QI_{it} \cdot Own_{it}) + \beta_4 LEV_{it} + \beta_5 SIZE_{it} + \beta_6 ROE_{it} + \beta_7 Tang_{it} + \beta_8 GDP_{it} + \epsilon_{it}$$

$Loan_{it}$: تسهیلات بانکی

Own_{it} : حقوق مالکیت

QI_{it} : کیفیت افشای اطلاعات

LEV_{it} : اهرم مالی

$SIZE_{it}$: اندازه بانک

ROE_{it} : بازده حقوق صاحبان سهام

$Tang_{it}$: دارایی های مشهود

GDP_{it} : رشد تولید ناخالص داخلی

ϵ_{it} : سطح خطا (منبع، چن و همکاران، ۲۰۱۹).

تجزیه و تحلیل داده ها

تجزیه تحلیل اطلاعات در این پژوهش با توجه به موضوع، متغیرها، فرضیه ها و روش تحقیق، از نرم افزار ایویوز ۱۰ برای آزمون فرضیه ها و معناداری روابط بین متغیرها و همچنین اکسل ۲۰۱۳ برای محاسبات انجام شده است.

جدول ۱- شاخص های مرکزی و پراکندگی هر یک از متغیرهای تحقیق

نام متغیر	حداقل	حداکثر	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
حقوق مالکیت	۰/۵۹۶	۰/۸۷۱	۰/۴۷۴	۰/۴۷۱	۰/۱۴۵	-۰/۴۵۲	۲/۱۷۴
تسهیلات بانکی	۰/۱۳۰	۰/۸۳۴	۰/۵۷۲	۰/۶۱۸	۰/۱۴۸	۰/۴۲۷	۲/۴۴۷
کیفیت افشای اطلاعات	-۰/۳۱۴	۰/۶۲۸	۰/۱۸۲	۰/۱۸۰	۰/۰۹۰	-۰/۲۳۷	۲/۲۱۱
اهرم مالی	۰/۱۸۶	۰/۹۷۱	۰/۵۷۴	۰/۵۷۱	۰/۱۴۵	-۰/۴۵۲	۲/۱۷۴
اندازه بانک	۱۲/۰۸۳	۱۴/۷۱۲	۱۳/۶۳۶	۱۳/۵۰۷	۰/۹۰۸	-۰/۵۷۸	۱/۹۱۴
بازده حقوق صاحبان سهام	-۰/۴۲۵	۰/۷۱۸	۰/۲۶۸	۰/۲۲۴	۰/۰۹۱	۱/۵۶۲	۴/۳۸۸
دارایی های مشهود	۰/۱۱۲	۰/۵۹۹	۰/۲۵۶	۰/۲۰۵	۰/۱۹۹	۴/۰۴۳	۱۷/۵۷۴
رشد تولید ناخالص داخلی	۰/۱۳۱	۰/۶۶۶	۰/۳۳۰	۰/۳۱۱	۰/۰۴۲	۲/۰۳۶	۶/۴۷۲
تعداد مشاهدات	۵۰						

آزمون رگرسیون مدل تحقیق

$$ROE_{it} = \beta_0 Loan_{it} + \beta_1 Own_{it} + \beta_2 QI_{it} + \beta_3 (QI_{it} \cdot Own_{it}) + \beta_4 LEV_{it} + \beta_5 SIZE_{it} + \beta_6 Tang_{it} + \beta_7 GDP_{it} + \beta_8 \epsilon_{it}$$

جدول ۲- آزمون رگرسیون و معناداری مدل

نام متغیر	ضرایب برآوردی	انحراف برآورد	آماره t	سطح معناداری
عرض از مبدا	۰/۵۴۵	۰/۱۰۲	۵/۳۴۳	۰/۰۰۱۵
حقوق مالکیت	۰/۷۲۸	۰/۲۱۶	۳/۳۷۱	۰/۰۱۷۴
کیفیت افشای اطلاعات	۱/۹۰۶	۰/۹۱۵	۲/۰۳۸	۰/۰۴۱۴
حقوق مالکیت* کیفیت افشای اطلاعات	۰/۳۱۵	۰/۰۷۱	۴/۴۳۶	۰/۰۱۸۹

۰/۰۰۰۹	۶/۰۰۹	۰/۱۰۲	۰/۶۱۳	اهرم مالی
۰/۰۲۶۹	۳/۵۳۹	۰/۵۷۱	۲/۰۲۱	اندازه بانک
۰/۰۱۲۵	۴/۴۰۶	۰/۰۹۶	۰/۴۲۳	بازده حقوق صاحبان سهام
۰/۰۲۷۹	۶/۰۵۱	۰/۰۵۸	۰/۳۵۱	دارایی های مشهود
۰/۰۱۱۲	۷/۰۱۵	۰/۷۸۰	۴/۵۶۱	رشد تولید ناخالص داخلی
سطح معناداری	آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین	دوربین - واتسون
**./۰۰۰	۵۱/۱۵۰۸۲	۰/۶۵	۰/۶۶	۱/۹

* سطح خطای ۵ درصد و ** سطح خطای ۱ درصد

آزمون دوربین واتسون:

یکی از مشکلات معمول در یک الگوی رگرسیون، وجود همبستگی بین جملات پسماند است. خودهمبستگی نقض یکی از فرض های استاندارد الگوی رگرسیون می باشد. به این ترتیب ویژگی های بهترین برآوردکننده خطی بدون تورش خدشه دار می شود و در نتیجه استنباط آماری قابل اعتماد نخواهد بود. آماره دوربین واتسون برای بررسی خطای تصریح در مدل استفاده می شود. به عبارت دیگر، اگر باقیمانده های رگرسیون، الگوی سیستماتیک و قابل توجهی از خود نشان دهند، خطای تصریح وجود خواهد داشت. به طور ساده، این همبستگی منعکس کننده این واقعیت است که بعضی از متغیرها که متعلق به مدل واقعی هستند، در اخلاص قرار گرفته اند که باید از آن خارج شده و به عنوان یک متغیر توضیحی صحیح وارد مدل شوند. بطور کلی اگر این آماره در بازه ۱،۵-۲،۵ قرار داشته باشد می توان گفت مشکل خودهمبستگی بین جملات پسماند (خطا) مشاهده نمی شود. آماره دوربین واتسون پس از برآورد ضرایب، مقدار ۱/۹ را نشان می دهد که به معنی عدم وجود همبستگی پیاپی در جزء اخلاص می باشد. نتیجتاً مشکل خودهمبستگی سریالی در این فرضیه مشاهده نمی شود.

آماره F فیشر:

قبل از آزمون فرضیه پژوهش براساس نتایج به دست آمده، باید از صحت نتایج اطمینان حاصل نمود. بدین منظور برای بررسی معناداری کل مدل از آزمون F استفاده گردید. با توجه به سطح معنی داری آماره F محاسبه شده (۰،۰۰۰)، می توان ادعا نمود که مدل رگرسیونی برازش شده معنادار است.

ضریب تعیین تعدیل شده (R^2):

با توجه به ضریب تعیین مدل برازش شده می توان ادعا نمود، حدود ۶۵ درصد از تغییرات در متغیر وابسته مدل (تسهیلات بانکی) توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می شود.

نتیجه فرضیه اول تحقیق:

H0: بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود ندارد.

H1: بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد.

ضریب برآوردی متغیر مستقل حقوق مالکیت در جدول بالا نشان دهنده وجود رابطه مثبت و معنی دار میان حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰،۰۵ است. زیرا میزان p-value محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق، کمتر

از ۰,۰۵ بدست آمده است. لذا فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌شود. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد.

نتیجه فرضیه دوم تحقیق:

H_0 : کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار نیست.

H_1 : کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است.

ضریب برآوردی متغیر کیفیت افشای اطلاعات در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان کیفیت افشای اطلاعات و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. ضریب برآوردی متغیر اثر تعاملی کیفیت افشای اطلاعات * حقوق مالکیت در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان اثر تعاملی کیفیت افشای اطلاعات * حقوق مالکیت با تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. لذا فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌شود. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است.

نتایج متغیرهای کنترلی تحقیق:

ضریب برآوردی متغیر کنترلی اهرم مالی در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان اهرم مالی و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر کنترلی تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین اهرم مالی و تسهیلات بانکی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

ضریب برآوردی متغیر کنترلی اندازه بانک در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان اندازه بانک و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر کنترلی تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین اندازه بانک و تسهیلات بانکی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

ضریب برآوردی متغیر کنترلی بازده حقوق صاحبان سهام در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان بازده حقوق صاحبان سهام و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر کنترلی تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین بازده حقوق صاحبان سهام و تسهیلات بانکی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

ضریب برآوردی متغیر کنترلی دارایی‌های مشهود در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان دارایی‌های مشهود و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر کنترلی تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. بنابراین می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین دارایی‌های مشهود و تسهیلات بانکی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

ضریب برآوردی متغیر کنترلی رشد تولیدناخالص داخلی در جدول بالا نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنی‌دار میان رشد تولیدناخالص داخلی و تسهیلات بانکی در سطح خطای ۰,۰۵ است. زیرا میزان p -value محاسبه شده برای ضریب این متغیر

کنترلی تحقیق، کمتر از ۰,۰۵ بدست آمده است. بنابراین می توان گفت در سطح اطمینان ۹۵٪ بین رشد تولیدناخالص داخلی و تسهیلات بانکی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بنابراین مدل برآوردی تحقیق به شرح زیر ارائه می شود:

$$Loan_{it} = 0.545 + 0.728Own_{it} + 1.906QI_{it} + 0.315(QI_{it} \partial Own_{it}) + 0.613LEV_{it} + 2.021SIZE_{it} + 0.423ROE_{it} + 0.351Tang_{it} + 4.561GDP_{it} + \epsilon_{it}$$

نتیجه گیری :

نتیجه آزمون فرضیه اول تحقیق نشان داد بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد. در این راستا؛ هامید (۲۰۲۰) به بررسی تاثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها پرداخت. نتایج تحقیق حاکی از آن بود بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها رابطه معنادار وجود دارد. مالکیت دولتی بر رابطه بین چرخه تجاری و تسهیلات اعطایی بانکها تاثیرگذار است. وانگ و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی تاثیر ساختار مالکیت بر رابطه بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی رابطه معنادار وجود دارد. مالکیت نهادی، مالکیت مدیریتی و مالکیت شرکتی بر رابطه بین اعتبار تجاری و تامین مالی بدهی تاثیرگذار است. هان (۲۰۱۹) به بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات مالی و ساختار مالکیت در شرکتها پرداخت. در این پژوهش بمنظور اندازه گیری کیفیت اطلاعات مالی اقلام تعهدی احتیاطی استفاده شد. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی چگونگی ارتباط بین مالکیت مدیریتی و مالکیت نهادی با کیفیت اطلاعات مالی می باشد. با توجه به تحلیلات و بررسی های انجام شده نتایج پژوهش حاکی از آن است که ارتباط منفی و معناداری بین مالکیت مدیریتی و کیفیت اطلاعات مالی وجود دارد. همچنین بین مالکیت نهادی و کیفیت اطلاعات مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. یانگ (۲۰۱۹) به بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات و هزینه وام پرداخت. هدف اصلی صورتهای مالی ارائه اطلاعات مناسب در مورد وضعیت مالی و عملیاتی شرکت برای اتخاذ تصمیم درست توسط سرمایه گذاران و اعتباردهندگان است. زمانی که صورتهای مالی این هدف را تامین کنند از کیفیت مناسبی برخوردار خواهند بود. در این پژوهش طبق آزمون های به عمل آمده نتایج تحقیق حاکی از آن است که هرچه کیفیت و دقت اطلاعات مالی بیشتر باشد هزینه تامین مالی از طریق وام پایین تر خواهد بود. هرچه هیات مدیره شرکتی بزرگتر باشد توانایی بیشتری در کنترل و بهبود منابع اطلاعاتی شرکت دارند. اسلان و کومار (۲۰۱۸) به بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و هزینه وام در شرکتها پرداختند. هدف تحقیق بررسی تاثیر تمرکز مالکیت بر هزینه وام شرکتها می باشد. با توجه به بررسی های انجام شده نتایج پژوهش حاکی از آن است که تمرکز کنترل مالکیت منجر به افزایش هزینه های نمایندگی وام می شود. بنابراین می توان گفت بین ساختار مالکیت استراتژیک و هزینه بدهی ارتباط معناداری وجود دارد. تحقیق حاضر شواهدی جدید مبنی بر عوامل کلان تعیین کننده تمرکز کنترل و هزینه وام ارائه می دهد. جوئان و اما (۲۰۱۸) در پژوهش خود به بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و هزینه وام پرداختند. ساختار مالکیت حاصل مجموعه ای از تصمیمات است که منعکس کننده تاثیر سهامداران و فعالیت قابل انتقال در بازار سهام است. بعبارت دیگر ساختار مالکیت یک شرکت منعکس کننده تصمیماتی است که توسط سهامداران فعلی و بالقوه آن گرفته می شود. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی ارتباط بین مالکیت دولتی و هزینه بدهی می باشد. با توجه به بررسی های انجام شده نتایج پژوهش آنان حاکی از آن بود که شرکتها با مالکیت دولتی از هزینه وام کمتری برخوردارند.

نتیجه آزمون فرضیه دوم تحقیق نشان داد کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است. در این راستا؛ چن و ژو (۲۰۱۷) به بررسی رابطه بین کیفیت اطلاعات مالی و هزینه وام پرداختند. نقش سیستم حسابداری تهیه اطلاعات مفید برای استفاده کنندگان صورت های مالی است که موجب توانایی پیش بینی برای آنها می شود. تقاضا برای کیفیت بالای اطلاعات مالی در بین کشورها با توجه به مدل های حاکمیت شرکتی هر کشوری متفاوت است با توجه به آزمون فرضیه های پژوهش نتایج پژوهش آنان حاکی از آن است که کیفیت اطلاعات مالی منجر به کاهش هزینه وام می شود. دربالی و عایشه (۲۰۱۷) در تحقیقی با عنوان تاثیر ساختار مالکیت و کیفیت اطلاعات مالی بر هزینه بدهی ارتباط بین این متغیرها را در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تونس مورد بررسی قرار دادند. با توجه به تحلیلاتی که طی تحقیق بر ۲۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تونس پرداختند نتایج پژوهش حاکی از آن بود که هزینه بدهی شرکتها تحت تاثیر عوامل مرتبط با هیات مدیره و اندازه شرکتها می باشد و همچنین رابطه بین کیفیت اطلاعات مالی و ساختار مالکیت نقش برجسته ای در ارزیابی هزینه بدهی ایفا می کنند. تانگ (۲۰۱۷) به بررسی ارتباط بین سیاست های اقتصادی بر ریسک پذیری و تسهیلات اعطایی بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار امریکا پرداخت. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که با بهبود سیاست های اقتصادی، ریسک پذیری و تسهیلات اعطایی بانکها افزایش می یابد. لب و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی تاثیر مدیریت ریسک اعتباری بر عملکرد تسهیلات اعطایی بانکها پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود ریسک اعتباری و اهرم مالی بر عملکرد تسهیلات اعطایی بانکها تاثیرگذار است. رالت (۲۰۱۷) به بررسی تاثیر نسبت نقدینگی و کفایت سرمایه بر تسهیلات اعطایی بانکها پرداخت. نتایج تحقیق وی نشان داد نسبت نقدینگی و کفایت سرمایه بر تسهیلات اعطایی بانکها تاثیرگذار است. ژانگ و همکاران (۲۰۱۶) به بررسی ارتباط بین تسهیلات اعطایی و ریسک پذیری با رشد اقتصادی در بانکهای تجاری چین پرداختند. طبق تحلیلات انجام شده نتایج پژوهش حاکی از آن بود که ارتباط مثبت و معناداری بین تسهیلات اعطایی و ریسک پذیری با رشد اقتصادی وجود دارد. کریل و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقات خود به بررسی ارتباط بین ریسک پذیری و تسهیلات اعطایی و عملکرد اقتصادی در بانکها پرداختند. طبق تحلیلات انجام شده نتایج پژوهش آنان حاکی از آن بود که ریسک پذیری بانکی و وام های غیرعملیاتی تاثیر معناداری بر عملکرد اقتصادی بانکها دارد. همچنین تاثیر پایداری مالی بر عملکرد اقتصادی منفی و معنادار است.

پیشنهادهای تحقیق

پیشنهادها بر اساس نتایج آزمون فرضیه های تحقیق

۱. با توجه به نتیجه فرضیه اول؛ "بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی رابطه معنادار وجود دارد." بنابراین به سرمایه گذاران و سهامداران بانک ها پیشنهاد می شود در سهام بانک هایی اقدام به سرمایه گذاری نمایند که از میزان حقوق مالکانه بزرگتری نسبت به سایر بانک ها برخوردار هستند چرا که این موضوع می تواند میزان تسهیلات اعطایی بانک ها را به حداکثر لازم برسانند.
۲. با توجه به نتیجه فرضیه دوم؛ "کیفیت افشای اطلاعات بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی تاثیرگذار است." یافته های این تحقیق نقشی را که ساختار مالکیت و تحولات آن بر عملکرد و ثبات مالی نظام بانکی بدون ربای ایران ایفا می کند روشن تر می سازد و پیشنهادات مهمی را برای اصلاحات در حال انجام در این بخش و چشم اندازهایی را برای سیاستگذاران ارائه میدهد. با توجه به نتایج تحقیق می توان بیان کرد که اصلاحات نظام بانکی در

دوره مورد بررسی تحقیق اثرگذار و در جهت بهبود وضعیت و شفافسازی مالی و افزایش رقابت در سطح صنعت بانکداری بدون ربای ایران بوده است. بنابراین میتوان گفت ادامه این روند میتواند صنعت بانکداری را به وضع مطلوبتری برساند.

پیشنهادها برای تحقیقات آتی

- ۱- پیشنهاد می شود به بررسی نقش تعدیل کننده "تنوع درآمد" بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی پردازند.
- ۲- پیشنهاد می شود به بررسی نقش تعدیل کننده "متغیرهای کلان اقتصادی" بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی پردازند.
- ۳- پیشنهاد می شود به بررسی نقش تعدیل کننده "فساد مالی" بر رابطه بین حقوق مالکیت و تسهیلات بانکی پردازند.

فهرست منابع فارسی

۱. پورزمانی، زهرا و پویان راد، مهدی. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط بین مدیریت سود و ناتوانی مالی شرکت ها. دانش مالی تحلیل اوراق بهادار. دوره ۵. شماره ۱۶. صص ۷۷-۸۸
۲. تقوی، مهدی و پورعلی، محمدرضا. (۱۳۸۹). بررسی و تحلیل نسبتهای مالی در تشخیص سطوح مختلف سلامت مالی واحدهای تولیدی ایران. مجله مطالعات مالی. شماره هشتم. صص ۲۳-۵۱
۳. جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ خدایاریگانه، سعید؛ پوررضاسلطان احمدی، اکبر. (۱۳۸۸). بررسی ارتباط بین هموارسازی سود و درماندگی مالی شرکتها. حسابداری مالی. دوره ۱. شماره ۲. صص ۶۰-۸۰
۴. حساس یگانه، یحیی؛ رئیس، زهره و حسینی، سیدمجتبی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین کیفیت حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. انجمن علوم مدیریت ایران. دوره ۴. شماره ۱۳. صص ۷۵-۱۰۰
۵. حساس یگانه، یحیی؛ معزز، الهه؛ خان حسینی، داوود و نیکونستی، محمد. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دهمین همایش ملی حسابداری ایران
۶. دستگیر، محسن؛ حسین زاده، علی؛ خدادادی، ولی و واعظ، سید علی. (۱۳۹۱). کیفیت سود در شرکتها درمانده مالی. پژوهش های حسابداری مالی. دوره ۴. شماره ۱. صص ۱-۱۶
۷. قسیم عثمانی، محمد؛ جاوید، داریوش و رحیمی، سعید. (۱۳۹۰). بررسی تأثیر میزان بازدارندگی مکانیزم های حاکمیت شرکتی از درماندگی مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. تحقیقات حسابداری و حسابرسی. شماره ۱۲
۸. محسنی ملکی، بهرام؛ فاطری، علی و افتخاریان، شاهین. (۱۳۹۳). تاثیر مالکیت نهادی بر بازده سهامداران شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. اولین کنفرانس بین المللی حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی.
۹. منصوریان، رضا؛ شیخی، خالد و محبوب، محمدرضا. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر نسبتهای مالی حسابداری بر نسبت کفایت سرمایه در شبکه بانکی کشور. فصلنامه پژوهش های اقتصادی. سال ۱۶. شماره ۳. صص ۴۷-۶
۱۰. مهرانی، ساسان؛ حسینی، احد؛ حیدری، حسن و پویانفر، احمد. (۱۳۹۲). بررسی اثر ساختار مالکیت بر ارزش شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مقاله علمی پژوهشی. دوره ۱۵. ش ۱. صص ۱۲۹-۱۴۸.
۱۱. نمازی، محمد و کرمانی، احسان. (۱۳۸۷). تاثیر ساختار مالکیت بر عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. بررسی های حسابداری و حسابرسی. شماره ۵۳. دوره ۱۵. صص ۸۳-۱۰۰

۱. Abdoollah, N, & Hussin, W. (2009). Audit Committee Attributes, Financial Distress and the Quality of Financial Reporting in Malaysia. Available at www.ssrn.com
۲. Agca, S & Mansi, S. (2008). Managerial ownership, takeover defeces and debt financing. Journal of financial research, vol 31. No 2, pp 85-112
۳. Andrew J. Felo, Srinivasan Krishnamurthy and Steven A. Solieri. (2003). Audit Committee Characteristics and the Perceived Quality of Financial Reporting: An Empirical Analysis. SOCIAL SCIENCE RESEARCH NETWORK 4.
۴. Bernile, G, Kogan, S, & Sulaeman, J. (2012). Do exposure and disclosure affect ownership structure and stock returns?. Available at www.ssrn.com.
۵. Charlie, Z, Hillier, D, Tian, G, & Wu, Q. (2015). Do audit committees reduce the agency costs of ownership structure? Available at www.ssrn.com
۶. Chou, A, Schwab, C, & Shelvin, T. (2010). Financial constraints and board independence. Working paper. Available at www.ssrn.com
۷. Collier, P, & Gregory, A. (2000). Audit committee activity and agency costs. Journal of accounting and public policy, vol18. No4, pp 311-332
۸. Dahya, J., Dimitrov, O., & McConnell, J. (2008). Dominant shareholders, corporateboards, and corporate value: a cross-country analysis. Journal of Financial Economics, vol1. No 87, pp73-100
۹. Danghui, L, Quang, N, Peter, K & Steven, X.(2010). Large foreign ownership and firm-level stock return volatility in emerging markets. Journal of financial and quantitative analysis, working paper version.
۱۰. Erickson, J, Park, Y, Reising, J & Shin, H.(2005). Board composition and firm value under concentrated ownership : the Canadian evidence. Pacific-Basin Finance Journal, No ۱۳, pp ۳۸۷-۴۱۰
۱۱. Fama, E.F. (1983) "Agency Problems and the theory of firm", Journal of political Economy, No88.
۱۲. Islam, M, Nazrul, M, Rahman, R, & Sumon, B. (2010). Agency problem and the role of audit committee implications for corporate sector in Bangladesh. International journal of economics and finance, vol 2. No3
۱۳. Jackling, B,& Johl, S.(2009). Board structure and firm performance : Evidence from India's top companies corporate governance : an international review. No 17, pp 492-509
۱۴. Lei, A, & Song, F. (2012). Board structure, corporate governance and firm value: evidence from Hong Kong. Applied financial economics, vol 22. No 15, vol 1289-1303
۱۵. Limpan,F & Lipman,L.(2006). corporate Governance best Practices : Strategies for public,Private and Not-fir-Profit organizations.John Wiley & Sons,Inc,Hoboken.New Jercy.
۱۶. Mangana, M, & Chamisa, E. (2008). corporate governance and incidence of listing sustention by the JSE security exchange of South Africa: an empirical analysis. International journal of accounting, vol43. No 1, pp 28-44
۱۷. Manzanegue, M, Merino, E, & Priego, A. (2016). The role of institutional shareholders as owners and directors and the financial distress likelihood. Evidence from a concentrated ownership context. European management journal, pp 1-13
۱۸. Wang, Z., & Deng, X. (2006). Corporate governance and financial distress. The Chinese Economy, 39(5), pp 5-27